

Znam moje prawa na rynku pracy

Anna Leśniak-Nosowska

Osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności posiadają kilka istotnych uprawnień, które nadaje im polskie prawo. Uprawnienia dotyczą sytuacji, w której ww. osoby aktywnie szukają pracy, jak i samego momentu podjęcia zatrudnienia.

Uprawnienia osoby poszukującej pracy.

- Osoba niepełnosprawna ma prawo korzystać z usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków PFRON. Są nimi:
 - staże,
 - szkolenia,
 - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
 - zwrot środków wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.
- Osoby poszukujące pracy, w tym niepełnosprawni, mają prawo do bezpłatnego korzystania z usług pośrednictwa pracy oferowanych przez Agencje Pośrednictwa Pracy.
- Kandydaci do pracy podczas rozmowy rekrutacyjnej mają prawo odmówić odpowiedzi na pytania dotyczące rodziny, macierzyństwa, przebytych chorób, wyznania, pochodzenia etnicznego, orientacji seksualnej, poglądów politycznych i przynależności do związków zawodowych.

Uprawnienia w miejscu pracy.

Uprawnienia w miejscu pracy odnoszą się do czasu pracy, przerw w pracy, wymiaru urlopu wypoczynkowego, zwolnienia od pracy.

Czas pracy.

- Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo.
- Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności pracującej w pełnym wymiarze, od stycznia 2012 roku został wydłużony do 8 godzin na dobę. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna nie może pracować 8 godz./dobę, konieczne jest przedstawienie zaświadczenia lekarskiego.

- Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.

Powyższych przepisów nie stosuje się odnośnie osób zatrudnionych przy pilnowaniu, oraz gdy lekarz prowadzący badania profilaktyczne pracowników wyrazi na to zgodę.

- Skrócone normy czasu pracy nie mogą mieć wpływu na wysokość wynagrodzenia za pracę.
- Maksymalną dzienną i tygodniową liczbę godzin pracy pracownika z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy (część etatu) ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

Przerwy w pracy.

- Osoba z orzeczoną stopniem niepełnosprawności ma prawo do przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek.
- Czas przerwy wynosi 30 minut i jest wliczany do czasu pracy.

Urlop wypoczynkowy.

- Pracownikowi z orzeczoną umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy wynoszący 10 dni w roku kalendarzowym.
- Dodatkowy urlop nie przysługuje pracownikowi który ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych w roku kalendarzowym lub dodatkowego urlopu na podstawie odrębnych przepisów.
- Jeśli wymiar dodatkowego urlopu ustalonego na podstawie odrębnych przepisów jest niższy niż 10 dni roboczych, pracownikowi przysługuje urlop wskazany w ustawie (czyli 10 dni roboczych).
- Prawo do pierwszego dodatkowego urlopu pracownik niepełnosprawny nabywa po przepracowaniu roku po dniu orzeczenia znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Zwolnienia od pracy.

- Pracownik z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy w wymiarze 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym raz w roku.
- W okresie tym pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia. Wynagrodzenie przysługuje jako ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.
- Pracownik musi wskazać lekarza kierującego na turnus oraz przedstawić skierowanie pracodawcy w takim terminie, który umożliwi udzielenie zwolnienia bez narażenia zakładu pracy na szkody.
- Turnus rehabilitacyjny musi mieć na celu wykonanie badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także uzyskanie zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeśli nie można tego zrobić poza godzinami pracy.
- Łączny wymiar urlopu dodatkowego (10 dni) i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Opracowanie sporządzone z wykorzystaniem przepisów Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.